

Список використаних джерел:

1. Про судоустрій і статус суддів : Закон України 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1402-19>.
2. Цебинога В. Ю. Адміністративно-правовий статус Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2. С. 213–220.
3. Вітюк Д. Л., Вітюк Р. В. Проблеми формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в умовах нової судової реформи. *Альманах права*. 2020. Вип. 11. С. 293–298.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-268-8-6>

Сьох К. Я.,

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ*

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Невід’ємною складовою євроінтеграційних процесів України є адаптація національного законодавства до стандартів Європейського Союзу (далі – ЄС). Адаптація законодавства України до законодавства ЄС полягає в поетапному ухваленні та впровадженні законів і підзаконних нормативно-правових актів України, розроблених з урахуванням права ЄС, також у внесенні відповідних змін до чинних правових актів України. Це складний процес, тому багато науковців досліджували питання адаптації у своїх дослідженнях. Але наразі, є нерегульовані процеси, що відбуваються під час адаптації, які потребують детального вивчення.

Україна розпочала євроінтеграційні процеси ще з часів своєї незалежності, тому законодавець намагається розробляти нормативно-правові акти які б відповідали праву ЄС. Оскільки, адаптація є складним процесом, для детального розуміння було розроблено у 2003 році Коментар «Адаптація нормативно-правових актів України до законодавства Європейського Союзу».

Відповідно до Коментаря процес адаптації повинен привести у відповідність українське законодавство до законодавства Європейського Союзу, але це не говорить про абсолютну ідентичність,

тобто повинні бути враховані принципи та особливості українського суспільства. Проте, наголошується що у процесі розроблення нормативно-правових актів, що підлягають адаптації, органи виконавчої влади повинні керуватися основними положеннями відповідних актів законодавства ЄС [1]. Важливим є те, що європейське право має статус наднаціонального права, тобто норми права ЄС мають перевагу над національними нормами та є обов'язковими для виконання. Уразі невідповідності національних норм до норм ЄС, діє принцип верховенства права і прямої дії норм права ЄС.

У 2004 році був прийнятий Закон України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», де зазначено що адаптація законодавства України – це процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність з *acquis communautaire* [2]. В цьому ж Законі зазначено що *acquis communautaire* (*acquis*) – правова система ЄС, яка включає акти законодавства ЄС (але не обмежується ними), прийняті в рамках Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ [2].

Між Україною та ЄС у продовж всієї співпраці було підписана низка угод, які наголошували на адаптації національного законодавства України до права ЄС. Однією з основних угод є «Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 27.06.2014, яка кардинально вплинула на наше законодавство. Відповідно до ст. 114 Угоди, сторони визнають важливість адаптації чинного законодавства України до законодавства ЄС. Україна забезпечує, щоб існуючі закони та майбутнє законодавство поступово досягли сумісності з *acquis* ЄС [3].

Аналізуючи нормативно-правові акти України, можна дійти висновків що адаптація законодавства України є частиною правових реформ яка забезпечує створення Україною нормативно-правових актів з врахуванням всіх вимог права ЄС та наголошуються на відповідність актів з *acquis communautaire*. Це означає відповідність всьому праву ЄС, первинному та вторинному.

Відповідно до Розділу II Закон України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», дається перелік джерел права ЄС, які відносяться до первинного та вторинного. До первинного відносять: Договір про заснування Європейського економічного співтовариства 1957 року, Маастрихтський договір, Амстердамським договором, Ніццьким договором 2001 року, Договір про злиття 1965 року; акти про

приєднання нових держав-членів; до вторинного права відносять: директива; регламент; рішення; рекомендація або висновок; джерело права у формі міжнародної угоди; загальний принцип права Європейського співтовариства; рішення Європейського суду; спільна стратегія у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки; спільні дії в рамках спільної зовнішньої політики та політики безпеки; спільна позиція у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки; рамкове рішення щодо гармонізації законодавства в контексті положень Договору про Європейський Союз про співробітництво правоохоронних та судових органів у кримінальних справах; спільна позиція в контексті положень Договору про Європейський Союз про співробітництво правоохоронних та судових органів у кримінальних справах; рішення в контексті положень Договору про Європейський Союз про співробітництво правоохоронних та судових органів у кримінальних справах; загальне положення або принцип у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки, офіційні видання Європейського Союзу: Офіційний вісник Європейських співтовариств (Official Journal of European Communities); Вісник Європейського Суду (European Court Reports) [2].

Виходячи з переліку Україна повинна враховувати всі нормативно правові акти які прийняті ЄС та дотримуватися всіх основних принципів. Можна говорити про врахування і національної особливості України та законодавства, але з мінімальним відступом від *acquis communautaire*.

Адаптація законодавства України до права ЄС є складним та довготривалим процесом, який має вплинути на якість нормативно-правових актів України. Послідовність дій законодавця має бути проаналізована та спланована з дотриманням всіх вимог нормотворчості. Важливим є те, що адаптація повинна здійснюватися в кожній сфері окремо із залученням фахівців. Для досягнення ефективності під час адаптації законодавства, слід дотримуватися такої послідовності: 1) визначення актів *acquis communautaire*, які регулюють правовідносини у відповідній сфері; 2) здійснити переклад нормативно-правових актів ЄС; 3) провести аналіз діючого нормативно-правового регулювання в Україні з актами ЄС; 4) запропонувати рекомендації щодо адаптації законодавства України до права ЄС; 5) підготовка законопроектів та їх прийняття.

Запропоновані послідовні етапи дадуть можливість детально проаналізувати акти ЄС та втілити їх у національне законодавство. Аналізуючи процеси адаптації в Україні, можна зробити висновки що Україна намагається слідувати всім вимогам ЄС, але процеси адаптації, проведення реформ, відбуваються досить повільно, що призводить до

певних ускладнень, адже нормативно-правові акти ЄС змінюються та доповнюються і для України потрібно це враховувати, тому буває що деякі національні норми законів постійно змінюються та доповнюються. Ми маємо усвідомлювати що процес адаптації нас буде супроводжувати постійно, тому повинен бути чіткий алгоритм законодавчої та виконавчої влади щодо розроблення, доповнення та прийняття нормативно-правових актів які б відповідали праву ЄС.

Список використаних джерел:

1. Про адаптація нормативно-правових актів України до законодавства Європейського Союзу: Коментар 03.01.2003 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/na018697-03#Text>
2. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011?find=1&text=%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BF%D1%82%D0%B0%D1%86#w1_1